

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับวัดเขาติน อำเภอดำเนินนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
2. เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
3. เพื่อทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
4. เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี เขต 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลโรงเรียนใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอสามชูก อำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอดำเนินนางบวช ในการให้ข้อมูลส่วนตัวและความต้องการพื้นฐานในการฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด ผลการศึกษาดังตาราง 2

ตาราง 2 ความถี่และร้อยละของข้อมูลส่วนตัวและความต้องการพื้นฐานในการฝึกอบรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ลักษณะทั่วไป	ความถี่ (40 คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	19	47.50
หญิง	21	52.50

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	ความถี่ (40 คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
น้อยกว่า 9 ปี	8	20.00
10 ปี	23	57.70
11 ปี	9	22.50
12 ปี	-	-
3. ความต้องการจำนวนผู้เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมการ ฝึกอบรมยุวพุทธ	-	-
น้อยกว่า 20 คน	6	15.00
20 – 40 คน	9	22.50
41- 60 คน	25	62.50
มากกว่า 60 คน		
4. ช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรมครั้งนี้		
2 คืน 3 วัน	36	90.00
4 คืน 5 วัน	4	10.00
6 คืน 7 วัน	-	-

จากตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ พบว่ามีนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 40 คน มีเพศหญิงจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 52.50 และชายจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ส่วนใหญ่มีอายุ 11 ปี ร้อยละ 22.50 ความต้องการจำนวนผู้เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมยุวพุทธครั้งนี้ มากกว่า 60 คน ร้อยละ 62.50 และต้องการช่วงระยะเวลาในการฝึกอบรมครั้งนี้ จำนวน 2 คืน 3 วัน ร้อยละ 90.00

ตาราง 3 ความถี่และร้อยละของความถี่พื้นฐานในการฝึกอบรมด้านเนื้อหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เนื้อหา	ความต้องการฝึกอบรม			
	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	ความถี่ (40 คน)	ร้อยละ	ความถี่ (40 คน)	ร้อยละ
1. สู้ครอบครัวชาวพุทธ	40	100.00	-	-
2. วิถีของชาวพุทธ	40	100.00	-	-
3. วิถีแห่งสติและเจริญภาวนา	40	100.00	-	-
4. ทำวัตรสวดมนต์แผ่เมตตา	40	100.00	-	-
5. มารยาทชาวพุทธและศาสนพิธี	40	100.00	-	-
6. การเข้าถึงพระรัตนตรัย	40	100.00	-	-
7. พิธีสู่ความเป็นยุวพุทธ	40	100.00	-	-
8. ทางแห่งความสำเร็จ	40	100.00	-	-
9. พิธีอธิษฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่	40	100.00	-	-

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนมีความต้องการฝึกอบรมด้านเนื้อหาเรื่อง สู้ครอบครัวชาวพุทธ วิถีของชาวพุทธ วิถีแห่งสติและเจริญภาวนา ทำวัตรสวดมนต์แผ่เมตตา มารยาทชาวพุทธและศาสนพิธี การเข้าถึงพระรัตนตรัย พิธีสู่ความเป็นยุวพุทธ ทางแห่งความสำเร็จ และพิธีอธิษฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทั้งหมดทุกเนื้อหา

ตาราง 4 ความถี่และร้อยละของความต้องการพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

เนื้อหา	ความต้องการฝึกอบรม			
	ต้องการ		ไม่ต้องการ	
	ความถี่ (40 คน)	ร้อยละ	ความถี่ (40 คน)	ร้อยละ
1. ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง (วัด)	27	67.50	13	32.50
2. วีดิทัศน์	27	67.50	13	32.50
3. คอมพิวเตอร์	40	100.00	-	-
4. แสดงบทบาทสมมติ	27	67.50	13	32.50
5. อาจารย์บรรยาย	39	97.50	1	2.50

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีความต้องการในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมยุวพุทธ โดยให้ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง (วัด) จากวีดิทัศน์ และแสดงบทบาทสมมติ ร้อยละ 67.50 ฟังบรรยายจากอาจารย์ ร้อยละ 97.50 และเรียนจากคอมพิวเตอร์คิดเป็น 100.00 เปอร์เซ็นต์

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

จากการศึกษาข้อมูลส่วนตัวและความต้องการพื้นฐานของนักเรียน ได้ทราบข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน คือ นักเรียน ต้องการฝึกอบรมด้านเนื้อหาเรื่อง สู่ครอบครัวชาวพุทธ วิถีของชาวพุทธ วิถีแห่งสติและเจริญภาวนา ทำวัตรสวดมนต์แผ่เมตตา มารยาทชาวพุทธและศาสนพิธี การเข้าถึงพระรัตนตรัย พิธีสู่ความเป็นยุวพุทธ ทางแห่งความสำเร็จ และพิธีอธิษฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่ ความต้องการในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมยุวพุทธ โดยให้ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง (วัด) จากวีดิทัศน์ และแสดงบทบาทสมมติ ร้อยละ 67.50 ฟังบรรยายจากอาจารย์ ร้อยละ 97.50 และเรียนจากคอมพิวเตอร์คิดเป็นร้อยละ 100.00 และความต้องการในการวัดและประเมินผลในการฝึกอบรมยุวพุทธ จากการทดสอบ โดยการทำข้อสอบ และการสัมภาษณ์คิดเป็นร้อยละ 100.00 จากการสังเกตพฤติกรรมระหว่างฝึกอบรม ร้อยละ 97.50 และจากการสอบถามและตรวจผลงานร้อยละ 70.00 จึงเป็นผลให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โดยดำเนินการตามโครงสร้างซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร

แนวการจัดกิจกรรม สื่อการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล และเกณฑ์การผ่านหลักสูตร ฝึกอบรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบัน ภัยภายในพระพุทธศาสนา อันเกิดจากพุทธศาสนิกชนไม่ศึกษาและปฏิบัติตามพระสัทธรรม ทำให้ไม่สามารถนำพระพุทธรธรรมในเชิงปฏิบัติสู่กระบวนการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จึงมองไม่เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาแล้วยังเบียดเบียนพระพุทธศาสนาให้เสียหายทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ กล่าวอีกนัยหนึ่ง พุทธศาสนิกชน ยังไม่ศึกษาปฏิบัติธรรม ไม่น้อมนำหลักพุทธรธรรมในส่วนที่เป็นข้อปฏิบัติมาบูรณาการเป็นกระบวนการศึกษา ไม่ปฏิบัติตามหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดความสะอาดปราศจากโทษทางกาย วาจา ความสงบสุขเยือกเย็นทางจิต และความสว่างทางปัญญาที่รู้เท่าสภาพความเป็นจริงของสรรพสิ่ง จึงไม่ได้รับประโยชน์สุขอันแท้จริงจากการนับถือพระพุทธศาสนา และมองไม่เห็นคุณค่า ความสำคัญของพระพุทธศาสนาว่าจะมีผลต่อชีวิต ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติอย่างไร ก่อให้เกิดปัญหาความไม่มั่นคงแก่พระพุทธศาสนาทั้งทางตรงและทางอ้อม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่สุพรรณบุรีเขต 3 มีนโยบายให้ทุกโรงเรียนในสังกัดจัดกิจกรรมโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ปลูกจิตสำนึกของเยาวชนในจังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อปลูกจิตสำนึกของเยาวชนให้เป็นคนดีและขอความร่วมมือให้วัดทุกวัดได้ช่วยเหลือสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามวัตถุประสงค์ของโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ผลจากการสำรวจพบว่าปัญหาการฝึกอบรมเยาวชนยังไม่สามารถพัฒนา คุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้ อันเนื่องจากรูปแบบการฝึกอบรมยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนและต้องพัฒนาให้มีคุณภาพ ถูกต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อมุ่งเน้นให้เยาวชนเป็นชาวพุทธที่แท้จริงมิใช่เป็นชาวพุทธที่ระบุไว้ในทะเบียนบ้าน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ด้นแบบชาวพุทธ และพัฒนาให้เป็นหลักสูตรฝึกอบรมอย่างเต็มรูปแบบเพื่อเป็นการนำร่องและกระตุ้นให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 นำไปใช้ฝึกอบรมให้เยาวชนได้เติบโตและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขเป็นอนาคตที่ดีต่อประเทศชาติและสนองงานคณะสงฆ์ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น และสามารถนำไปทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน
2. นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียน ทำให้เรียนได้อย่างมีความสุข มีจิตสำนึกพร้อมที่จะปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่ดี

3. เพื่อให้นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้สร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตใจ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในเชิงสร้างสรรค์ต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

โครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ เป็นหลักสูตรฝึกอบรมการปฏิบัติธรรม ที่จัดขึ้นมาเพื่อให้ นักเรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยหลักสูตรนี้ ใช้เวลาในการฝึกอบรม 2 คืน 3 วัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและเวลาในการฝึกอบรม

1.1 สู่ครอบครัวชาวพุทธ	ใช้เวลาจำนวน	1.30	ชั่วโมง
1.2 วิถีของชาวพุทธ	ใช้เวลาจำนวน	3.00	ชั่วโมง
1.3 วิถีแห่งสติและเจริญภavana	ใช้เวลาจำนวน	2.30	ชั่วโมง
1.4 ทำวัตรสวดมนต์แผ่เมตตา	ใช้เวลาจำนวน	4.30	ชั่วโมง
1.5 มารยาทชาวพุทธและศาสนพิธี	ใช้เวลาจำนวน	5.30	ชั่วโมง
1.6 การเข้าถึงพระรัตนตรัย	ใช้เวลาจำนวน	3.30	ชั่วโมง
1.7 พิธีสู่ความเป็นยุวพุทธ	ใช้เวลาจำนวน	1.30	ชั่วโมง
1.8 ทางแห่งความสำเร็จ	ใช้เวลาจำนวน	3.00	ชั่วโมง
1.9 พิธีอธิษฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่	ใช้เวลาจำนวน	1.30	ชั่วโมง

2. สถานที่ฝึกอบรม

ณ วัดเขาดิน ตำบลเขาดิน อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรมแต่ละหน่วยประกอบด้วย

1. ขั้นนำ เป็นการสร้างความสนใจ และชี้แนะเข้าสู่กิจกรรมการฝึกอบรม โดยบอกให้ทราบวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมแต่ละหน่วย หรือการสรุปทบทวนความรู้เดิม เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมให้สัมพันธ์กับความรู้ใหม่

2. ขั้นการฝึกอบรม เป็นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการปฏิบัติ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความน่าสนใจในการเรียนรู้ เช่น การร่วมวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันของผู้เข้าฝึกอบรม

3. ขั้นสรุปและวัดผล เป็นการสรุปเนื้อหา การเขียนบรรยายให้พูดถึงความรู้สึกหรือสอบถามของของผู้เข้าฝึกอบรมแต่ละคน ในการเรียนรู้เนื้อหาและวิธีการปฏิบัติในแต่ละเรื่อง และทำการวัดผลการฝึกอบรมเมื่อจบแต่ละหน่วย

สื่อการฝึกอบรม

สื่อการฝึกอบรมประกอบด้วย เอกสารอ่านประกอบ แผ่นใส วีซีดี เพาเวอร์พอยท์ ใบงาน และสื่อผสมรูปแบบอื่นๆ

การวัดและการประเมินผล

การวัดและการประเมินผลการฝึกอบรมของผู้รับการฝึกอบรมครอบคลุมทั้งด้านความรู้ การปฏิบัติ และเจตคติ โดยพิจารณาจากการสังเกตพฤติกรรมการร่วมกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการสัมภาษณ์ผู้รับการฝึกอบรม

เกณฑ์การผ่านหลักสูตรฝึกอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมต้องเข้าอบรมตามเวลาที่กำหนดและมีเวลาอบรมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดและต้องได้คะแนนผ่านตามเกณฑ์ของแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสำหรับผู้รับการฝึกอบรม เป็นแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม สำหรับรายละเอียดของหลักสูตรปรากฏอยู่ในภาคผนวก ค

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้ หลักสูตรฝึกอบรมยุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ก่อนดำเนินการฝึกอบรม ระหว่างดำเนินการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม ดังนี้

ก่อนดำเนินการฝึกอบรม

1) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนตัวและความต้องการพื้นฐานในการฝึกอบรมของนักเรียน ผู้วิจัยได้ทราบถึงความจำเป็นพื้นฐานและหัวเรื่องที่จะจัดฝึกอบรม และได้นำมาดำเนินการเขียนโครงสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ดังภาคผนวก ค

2) กำหนดวัน สถานที่ ที่จะใช้ในการฝึกอบรม

3) ออกหนังสือเชิญวิทยากรจากวัดปากน้ำ (ภาษีเจริญ) กรุงเทพมหานคร เป็นวิทยากรหลักในการฝึกอบรมครั้งนี้ และนอกจากนี้ยังได้ประสานคณะวิทยากรในจังหวัดสุพรรณบุรี อีกหลายท่านที่ได้มาให้ความรู้แก่นักเรียน

4) เตรียมสื่อในการฝึกอบรม และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย อาทิ เช่น เครื่องฉายภาพ คอมพิวเตอร์ เครื่องขยายเสียง อุปกรณ์อื่นๆ ที่มีความจำเป็นอีกหลายอย่าง และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ก็ได้เตรียมข้อสอบวัดความรู้ก่อนการฝึกอบรม แบบวัดพฤติกรรมการปฏิบัติและ แบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เอกสารประกอบการฝึกอบรม เป็นต้น

ระหว่างดำเนินการฝึกอบรม

1) เริ่มดำเนินการวันแรกโดยการรับลงทะเบียนนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น 67 คน

2) ประธานในพิธีในวันเปิดอบรม คือ นายสุเทพ ชูเกียรติ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรีเขต 3 มาเป็นประธานในพิธีและให้โอวาทแก่นักเรียนที่เข้าร่วมการฝึกอบรมครั้งนี้

- 3) จากนั้นผู้วิจัยก็ได้ให้นักเรียน ทำข้อสอบวัดความรู้ก่อนอบรมจำนวน 60 ข้อ
- 4) คณะวิทยากรก็ได้ดำเนินการฝึกอบรมตามแผนการฝึกอบรม ดังภาคผนวก ข
- 5) ระหว่างการฝึกอบรมผู้วิจัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการจัดการฝึกอบรม ได้สังเกตพฤติกรรม อารมณ์ ของนักเรียน ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมทั้ง 3 วัน 2 คืน เพื่อที่จะหาข้อบกพร่องและนำมาปรึกษาวิทยากร
- 6) และนอกจากกิจกรรมที่มีในตารางการฝึกอบรม คณะวิทยากร และผู้วิจัยยังมีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน อีกหลายอย่างเช่น การเจริญสติ การเดินจงกรมในตอนเช้า
- 7) หลังจากอบรมเนื้อหาในหลักสูตรเสร็จ ก็ให้นักเรียน ทำข้อสอบหลังการฝึกอบรม และแบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม
- 8) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจข้อสอบและดูคะแนนการผ่านเกณฑ์ในการฝึกอบรม และนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมผ่านเกณฑ์การประเมินทุกคน และประธาน ในพิธีปิดก็ได้มอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรมทุกคน
- 9) ประธานในพิธี ปิดเป็นเจ้าอาวาสวัดเขาหิน กล่าวปิดการฝึกอบรม และให้ข้อแนะนำในการนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปปฏิบัติที่บ้าน

หลังการฝึกอบรม

หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมตามหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรซึ่งจะกล่าวรายละเอียดในตอนที่ 4 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

ผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้ ออกเป็น 4 ตอนดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการฝึกอบรม
2. ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนมีต่อหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
3. ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
4. การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

**ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ก่อนและหลังการฝึกอบรม**

ผลการเปรียบเทียบความรู้ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ก่อน
และหลังการฝึกอบรมมีรายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 5 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ความรู้ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ ก่อนและ
หลังการฝึกอบรม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

การทดสอบ	(n)	คะแนนเต็ม	(\bar{X})	(S.D.)	ค่า t-test	P - value
ก่อนฝึกอบรม	67	60	29.67	5.09	15.20	.000*
หลังฝึกอบรม	67	60	45.73	6.97		

* $p < .05$ $df = 66$

จากตาราง 5 พบว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนตามหลักสูตรฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนมีต่อหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง
ต้นแบบชาวพุทธ**

ผลการศึกษาเจตคติของนักเรียนมีต่อหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ
มีรายละเอียดดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลคะแนนเจตคติของนักเรียนมีต่อ
หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่น่าเรียน	3.49	0.95	เหมาะสมปานกลาง
2. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่มี ประโยชน์	3.67	0.99	เหมาะสมมาก
3. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่มีคุณค่า	4.61	0.62	เหมาะสมมากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่อบรมแล้วสบายใจ	4.08	0.99	เหมาะสมมาก
5. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่อบรมแล้วช่วยให้เกิดความรู้ใหม่	3.82	0.85	เหมาะสมมาก
6. ชอบอบรมเมื่อถึงชั่วโมงหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ	4.32	0.74	เหมาะสมมาก
7. ฝึกอบรมหลักสูตรยุวพุทธแล้วทำให้คิด/ตัดสินใจรอบคอบขึ้น	4.40	0.73	เหมาะสมมาก
8. อบรมหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธทำให้มีคุณธรรมมาก	3.97	0.79	เหมาะสมมาก
9. ข้าพเจ้ามีความรู้สึกภูมิใจเมื่อทำคะแนนหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธได้ดี	3.97	0.95	เหมาะสมมาก
10. ข้าพเจ้าไม่อยากจะขาดอบรมหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ	4.00	0.90	เหมาะสมมาก
11. อบรมหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธแล้วทำให้รู้จักปรับปรุงตนเอง	4.37	0.84	เหมาะสมมาก
12. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่ไม่ยุ่งยาก	4.00	0.49	เหมาะสมมาก
13. หลักสูตรอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่อบรมแล้วไม่่วงนอน	4.10	0.85	เหมาะสมมาก
14. ข้าพเจ้าอยากเข้าร่วมหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ	3.58	0.80	เหมาะสมมาก
15. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่เข้าใจง่าย	3.73	0.88	เหมาะสมมาก
16. ข้าพเจ้าเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธด้วยความเต็มใจ	4.61	0.62	เหมาะสมมากที่สุด
17. เข้าร่วมหลักสูตรยุวพุทธแล้วทำให้ข้าพเจ้าคลายเครียดเพิ่มมากขึ้น	4.14	0.85	เหมาะสมมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

รายการ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
18. ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจและภูมิใจเมื่อต้องอบรม หลักสูตรยุวพุทธ	3.82	0.85	เหมาะสมมาก
19. หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธอบรมไปแล้วได้ ประโยชน์มาก	4.32	0.74	เหมาะสมมาก
20. ถ้ามีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธข้าพเจ้า จะเข้าร่วมอีก	3.98	1.09	เหมาะสมมาก
เฉลี่ย	4.09	0.42	เหมาะสมมาก

จากตาราง 6 พบว่าเจตคติโดยภาพรวมของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง
ต้นแบบชาวพุทธ อยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.09 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42
คะแนน และข้อที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธเป็นหลักสูตรที่มีคุณค่า และ
ข้าพเจ้าเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธด้วยความเต็มใจ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.61 คะแนน
และรองลงมา คือ หัวข้อฝึกอบรมหลักสูตรยุวพุทธแล้วทำให้คิด/ตัดสินใจรอบคอบขึ้น มีค่าเฉลี่ย
4.40 คะแนน

**ตอนที่ 3 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม
เรื่องต้นแบบชาวพุทธ สำหรับช่วงชั้นที่ 2**

ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่องต้นแบบ
ชาวพุทธ ปรากฏดังตาราง 7-15

ตาราง 7 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่อง ดันแบบ
ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง สู้ครอบครัวชาวพุทธ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	1.67	0.47	ดี
2. ตอบคำถาม/พูดโต้ตอบเรื่องที่อบรม	1.65	0.47	ดี
3. เป็นผู้ฟังที่ดี	1.62	0.48	ดี
4. แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบ	1.56	0.49	ดี
5. มาทันเวลาที่กำหนด	1.59	0.49	ดี
เฉลี่ย	1.62	0.22	ดี

จากตาราง 7 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม
แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 เรื่อง สู้ครอบครัวชาวพุทธ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย
(\bar{X}) เท่ากับ 1.62 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.22 คะแนน และข้อที่มี
คะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.67
คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.47 คะแนน

ตาราง 8 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่องดันแบบ
ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง วิถีชีวิตชาวพุทธ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจเรื่องที่อบรม	1.71	0.45	ดี
2. ตอบคำถามเรื่องที่อบรม	1.58	0.49	ดี
3. กระบวนการทำงานกลุ่ม	1.64	0.48	ดี
4. การพูดแสดงความคิดเห็น	1.59	0.49	ดี
เฉลี่ย	1.63	0.28	ดี

จากตาราง 8 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 เรื่อง วิถีชีวิตชาวพุทธ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.63 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.28 คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความสนใจเรื่องที่อบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.71 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 คะแนน

ตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่องต้นแบบ ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง สู่เจริญภาวณาและวิถีแห่งสติ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจเรื่องที่อบรม	1.58	0.49	ดี
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อบรม	1.74	0.43	ดี
3. การพูดแสดงความคิดเห็น	1.56	0.49	ดี
4. การตั้งใจในการฝึกสมาธิ	1.64	0.48	ดี
5. ความสงบขณะฝึกสมาธิ	1.67	0.47	ดี
เฉลี่ย	1.64	0.23	ดี

จากตาราง 9 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง สู่เจริญภาวณาและวิถีแห่งสติ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.64 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.23 คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ตอบคำถามจากเรื่องที่อบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.74 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.43 คะแนน

ตาราง 10 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่อง ต้นแบบ
ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง ทำวัตรเช้า-เย็น สวดมนต์แผ่เมตตา)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความตั้งใจทำวัตรสวดมนต์	1.55	0.50	ดี
2. ไหว้พระสวดมนต์ด้วยกิริยาที่นอบน้อม	1.58	0.49	ดี
3. ควบคุมกิริยาให้อยู่ในอาการที่สงบ	1.64	0.48	ดี
4. ควบคุมอารมณ์ได้	1.58	0.49	ดี
เฉลี่ย	1.58	0.24	ดี

จากตาราง 10 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม
แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 เรื่อง ทำวัตรเช้า-เย็น สวดมนต์แผ่เมตตา ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมี
ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.58 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.24
คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ควบคุมกิริยาให้อยู่ในอาการที่สงบ มีค่าคะแนนเฉลี่ย
(\bar{X}) เท่ากับ 1.64 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.48 คะแนน

ตาราง 11 ผลการสังเกตพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่อง ต้นแบบ
ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง มารยาทชาวพุทธ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจเรื่องที่อบรม	1.59	0.49	ดี
2. แสดงกิริยานอบน้อมต่อผู้ใหญ่	1.62	0.48	ดี
3. ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย	1.67	0.47	ดี
4. กระบวนการทำงานกลุ่ม	1.58	0.49	ดี
5. การแสดงความเคารพ	1.59	0.49	ดี
เฉลี่ย	1.61	0.19	ดี

จากตาราง 11 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง มารยาทชาวพุทธ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.61 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.19 คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทย มีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.67 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.47 คะแนน

ตาราง 12 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่อง ด้นแบบ ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 เรื่อง การเข้าถึงพระรัตนตรัย)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจในเรื่องที่อบรม	1.52	0.50	ดี
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อบรม	1.58	0.49	ดี
3. การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1.68	0.46	ดี
4. ความตั้งใจฟังเรื่องที่เรียน	1.64	0.48	ดี
เฉลี่ย	1.60	0.25	ดี

จากตาราง 12 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมที่ 6 เรื่อง การเข้าถึงพระรัตนตรัย ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.60 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.25 คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การพูดแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.68 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.46 คะแนน

ตาราง 13 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่องต้นแบบ
ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 เรื่อง พิธีการปฏิบัติตนเป็นยุวพุทธ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจเรื่องที่อบรม	1.65	0.47	ดี
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อบรม	1.61	0.49	ดี
3. การพูดแสดงความคิดเห็นมีเหตุผล	1.55	0.50	ดี
4. การตั้งใจในการกล่าวปฏิญาณ	1.71	0.45	ดี
เฉลี่ย	1.63	0.21	ดี

จากตาราง 13 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม
แผนการจัดกิจกรรมที่ 7 เรื่อง พิธีการปฏิบัติตนเป็นยุวพุทธ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่า
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.63 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.21
คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การตั้งใจในการกล่าวปฏิญาณ มีค่าคะแนนเฉลี่ย
(\bar{X}) เท่ากับ 1.71 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.21 คะแนน

ตาราง 14 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่อง ต้นแบบ
ชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจเรื่องที่อบรม	1.59	0.49	ดี
2. ตอบคำถามจากเรื่องที่อบรม	1.59	0.49	ดี
3. การพูดแสดงความคิดเห็นมีเหตุผล	1.64	0.48	ดี
4. การมีส่วนร่วมในการเสนอผลงาน	1.58	0.49	ดี
เฉลี่ย	1.60	0.24	ดี

จากตาราง 14 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม
แผนการจัดกิจกรรมที่ 8 เรื่อง ทางแห่งความสำเร็จ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย
(\bar{X}) เท่ากับ 1.60 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.24 คะแนน และข้อที่มี

คะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การพูดแสดงความคิดเห็นมีเหตุผลมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.64 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.48 คะแนน

ตาราง 15 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ (แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 เรื่อง อธิษฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความสนใจเรื่องที่อบรม	1.67	0.47	ดี
2. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	1.52	0.50	ดี
3. การตั้งใจทำงาน	1.58	0.49	ดี
4. การบันทึกเรื่องที่ประทับใจ	1.68	0.46	ดี
เฉลี่ย	1.61	0.25	ดี

จากตาราง 15 ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนระหว่างฝึกอบรม แผนการจัดกิจกรรมที่ 9 เรื่อง อธิษฐานจิตเพื่อชีวิตใหม่ ภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.61 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.25 คะแนน และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การบันทึกเรื่องที่ประทับใจ มีค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 1.68 คะแนน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.46 คะแนน

ตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมยุวพุทธ เรื่อง ต้นแบบชาวพุทธ

จากการได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรฝึกอบรม ทดลองใช้ และประเมินผลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่างๆ ที่ประสบปัญหา ดังนี้

1. ปรับแผนให้นักเรียนได้ศึกษาชีวิตดีเรื่อง เด็กดี 5 อย่าง เป็นต้น
2. ปรับแผนการจัดการฝึกอบให้ให้มีเวลาที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น การคู่วีชีวิต การเดินจงกรมของหลวงพ่ोजรัญ จิตฺตมฺโม โดยเพิ่มเวลามากขึ้น เป็นต้น
3. ปรับกิจกรรมในตอนเช้าของทุกวัน จากที่เป็นกิจกรรมออกกำลังกายประกอบสมาธิ ก็เป็นเพิ่มการเดินจงกรมเข้าไปด้วย
4. ปรับกิจกรรมในวันที่สองช่วงเวลา 17.00 – 19.00 น. เป็นช่วงเวลา 18.50 – 20.00 น. ในการสวดมนต์ทำวัตรเย็น